

Huszonöt/húsz

Dunaszerdahely, a kortárs magyar képzőművészet otthona

CS. TÓTH JÁNOS

Kortárs Magyar Galéria, Dunaszerdahely, 2019. VII. 5. – IX. 16.

Már az alapításkor világosan fogalmaztak azok, akik célként tűzték ki egy kortárs gyűjtemény útnak indítását. A felvidéki származású Luzsicza Lajos gondolatait tette magáévá a dunaszerdahelyi önkormányzat: „Támaszkodva – országon belül és határainkon kívül – a magyar művészek teremtő közreműködésére, ezzel együtt a gondolat értő, méltányoló más támogatóira, szervezetek, vállalatok, vállalkozók segítőkészségére, alapítványunk fokozatosan gyarapítani kívánja gyűjteményét, fejleszteni akarja intézményét, emelni annak munkaszínvonalát.”

Azt bizonyítja az eltelt huszonöt év, hogy számos értékes műalkotás került az alapítvány tulajdonába. A nemzeti, szellemi vagyon növekedett ennek hozadékaként. Az sem közömbös, hogy a korai években kapott alkotások szerzői jó nevű, díjakkal kitüntetett képzőművészekké váltak. Köztük sokan jelentős súlyú mesterekké, komoly szakmai tekintélyekké lettek. Vannak lezárult életutak, mert sokan távoztak az élők sorából, ennek következtében itt lévő munkáik pótolhatatlan értékűek. Magától értetődik, hogy a különféle bankokkal, egyéb pénzintézetekkel vásárláskor nem tudna versenyezni a galéria. Ezért nélkülözhetetlen a magyar képzőművész-társadalom önzetlensége, az ügyet támogató odafordulása.

Leszögezhetjük, hogy a gyűjtemény kialakítása, arculatának karakterizálása sikeres volt, a minőség, a művészettörténeti értékek alapján kerültek a galéria tulajdonába alkotások. Erről győződhethetünk meg a szeptember végéig látható kiállítás anyagát szemlélve. Varga Amár László, a kuratórium tagja, a húsz éve zajló művésztelep vezetője értő kézzel válogatott az ezren felüli anyagból. Nem lenne szerencsés felsorolni a több mint száz képzőművészt, de jelzi a színvonalat az alkotók névsora a főteremben: Aknay János, Baky Péter, Haraszty István, Konok Tamás, König Frigyes, Mayer Berta, Melocco Miklós, Mulasits László, Pauer Gyula, Tóth Ernő, Végh András...

De ne legyünk igazságtalanok, mert a többi térben is rangos alkotók kaptak helyet, mint a Szerdahelyet képviselő Almási Róbert, aki évtizedekig vezette a művésztelepet, illetve Szakáll Mária. Csík Istvántól Kondor Bélán át Kő Pálig vagy Schéner Mihályig sorolhatnánk a neveket. Összességében a neoavantgárd szellemű munkák dominálnak, van azonban sok híve a természeti gyökerű, profán, mitikus tolmácsolásnak is. Mindenesetre leszögezhetjük, hogy dr. Iván Péter kezében jó helyen van a galéria irányítása.

Az ideai művésztelep résztvevőinek az oldalteremben nyílt tárlata. A meghívottak közül többen jó barátok, ugyan másként alkotnak, mégis együtt s örömmel állítottak ki. A tárlatot Guti J. Soma két alkotása nyitja. Fotóalapról indította a műveket, régi kapukat örökített meg Kassán és Trogirban, ajtóik vélhetően még a Monarchia idejéből maradtak ránk. A felületet rusztikus szépségűvé változtatta, amely hosszú generációkra emlékeztet. A faktúra egyszerre nyugodt és mozgalmas, így ér el művészi izgalmat az alkotó. Mellette Tóth Pitya István groteszk

GÁL ANDRÁS: *Energia 1–2.*, 2019, fotó, 40x80 cm

képei láthatók (*Fagyalt, Reggeli*). Jaj, ki szeretne tüskés fagyaltot nyalni, vagy olyan tükörtojást enni, amin ott a légy? Persze a kiállító se gondol mindent komolyan, mert kíváncsian színeket komponálta meg az opuszokat. „Nézd legott komédiának s mulattatni fog!” Pitya jólnevelten ironikus és esztétikusan bohém rajzoló, kimért vonalakkal és foltokkal dolgozik. A képeken szó sincs komolytalanságról, szakmailag átgondol mindent.

fotó: Tóth Pitya István

TÓTH PITYA ISTVÁN: *Fagyi*, 2004, egyéni technika, karton, 100×70 cm

Varga Edina alkotásait áthatja valami sejtelmes derengés. Nem érzékelhetők árnyékok, a képek mégis fénytel telítettek (*Télünnep*), organikus egésze állnak össze a színek és vonalak. Közel járunk az igazsághoz, ha azt mondjuk, hogy a lélek mozgásának, ösztönös változásainak festője. Légiesen könnyed a képfelszín akkor is, amikor a világos és sötét színek kavarnak, kifejezve hangulatát (*Újratervezés*). Számtalanszor megjelenik a festő alakja Varga Amár László művein. Szellemi izgalmat hordoz számára megfesteni azt, ami az emberben van, de mégsem látható (*Átvilágított figura*, *Kék figura*), tehát létünk egészét, a mulandóságot, az esendőséget, a sérülékeny belsónket.

A szerdahelyi gyűjtemény kuratóriumának tagja Mayer Éva. Kiállított képein érezteti, hogy a dráma, a rejtély minden pillanatban életünk része lehet (*Főbűnök*, *Bevésődés*). A tragikus történések aztán elkísérnek bennünket akár éltünk végéig. Éppen ezért fontos alkotássá formálni a sokkos élményeket. Helyben alkot, és a kuratórium tagja Szakáll Mária festőművész. A világ szépsége, a földi valóság anyagainak finom átlénygítése számára alkotói vállalás.

Két fotográfus is jelen volt az idei művésztelepen. Budavári Csaba fotói szürreális hatású kompozíciók (*Álompör*, 2015, *Álompör*, 2017). Hosszú expozícióval két képet ötvöz egybe, így láthatunk lebegő figurákat, tárgyakat a munkáin. Érzékeny gondolati mezőt hagy a befogadónak, nem determinálja a témát, teret ad a szabad asszociációknak. Ellentétes felfogásában, stílusában Gál András két alkotása. Egyik munkáján fátyolos, ködösen derengő a hangulat (*Energia*), a tájban megjelenő transzformátor motívumát szinte grafikává változtatja. Másik képén (*V-ásárhely*) a fekete-fehér kontraszt, a fény és árnyék ellentéte kap kitüntetett szerepet.

Ökoház és pipacsok

A HÁM Művésztelep

VÁRALJAI ANNA

Nagyszéksós, 2019. VII. 8–16.

„A szépség egyik kritériuma az egység. Erről szól a közösségi lét hatalma és ereje” – mondta mórahalmai látogatásomkor a HÁM Művésztelep alapítója, Pataki Ferenc festőművész. Üzenetét a személyesség határozza meg: a kortárs képzőművészet prezentálásán, felkarolásán, a lokális hagyományok tiszteletén túl a közösségi élmény megtapasztalása és az egymásra fordított idő, figyelem.

A kéthetes művésztelep alapvetően nem a vizuális produktumok aktív „kitermelésére” fókuszál, hanem – szintén az alapítót idézve – a genius locira (a hely szellemére), a személyes ismeretségekre, a baráti kapcsolatok kialakítására, a közös alkotómunkára, az együttlét örömeire és a szellemi tapasztalatcserére. A szegedi festőművészt 2004-ben kereste fel Mórahalom polgármestere azzal a felajánlással, hogy

használják alkotóházként a nagyszéksósi tó szomszédságában, csodás természeti környezetben lévő ökoházat és a környéken csak „öregiskolaként” ismert épületet, ahol másfél évszázaddal ezelőtt a tanyavilág gyermekei írni és olvasni tanultak. Az azóta felújított egykori falusi iskola Móra Ferenc írásaiból ismerős atmoszférája még ma is átütő erejű, és tökéletesen alkalmas arra, hogy a világtól való elvonulás megtermékenyítő színtere legyen. A természeti környezet szintén inspiráló: a mórahalmai tanyavilágnak ezen a részén tárta fel Móra Ferenc a nagyszéksósi aranyéletet (bár számára maga a kincset rejtő homok is „aranyzömű” volt), és a tavacsok, zsombékok, eldugott tanyák, a különleges állat- és madárvilág is ihlető forrásul szolgál az ideérkező művészek számára.

A meghívott alkotók tekintetében a generációs párbeszéd lehetőségét kívánják megteremteni, s ügyelnek arra, hogy évről évre újabb fiatal tehetségeket is ide csábítsanak. Az állandó törzstagokon kívül – mint a szegedi Darázs